

E P I S T O L A

nis Proceribus voluntatem & amicitiam deesse. Etenim dux & gubernatrix vitæ Ciuitas ipsa est, quæ ubi ad fauorem & amicitiam virtutis via grassatur, satis pollens potensque est ad demerendos sibi ac deuinciendos Principum animos, nec auræ fortunatioris eget, quippe quæ vana, ventosa, sublesta & inanis opera sit; virtutem, amoris constantiam, ceterosque Principum fauores nec dare cuiquam Ciuitati nec eripere possit. Sin Ciuitatis populus, captus prauis incitationibus & cupidinibus, ad fastum & imperandi voluptatem pessumdari se passus est, & perperniciosa libidine paulisper ad inferendas iniurias abusus: per imprudentiam & prauitatem, Principū in sese animos concitauit, & ex amicis fecit inimici ut essent, Equestris Ordinis inuidia ac cusatur. Suam quippe culpam autores more humani ingenii ad alienos transferunt. Quum meminisse debeant, quod iure constitutum est, ut quis damnum, quod sua voluntate coactus suffert, sentire non videatur. Quod si Ciuibus obseruantia erga Principes, officii ad Ordinem Equestrē, hospitalitatis in exteros, & aduersum peregrinos incolas humanitatis tanta cura esset, quanto studio contrarias artes ac nihil profuturas, multumque etiam periculosas, petunt, eò magnitudinis procederent, ut & Ciuitates priuilegiis, se ipsi honoribus adaugerent, & in Procerum Curiis grati acceptique haberentur. Nunc Ciues nunquam de vicinis Principibus haut multo honestius, quam de Turco aliquo tyranno aut Tartaro, impune & sentiunt & loquuntur. Audiui ego sæpe Magnates Rerum publicarum, & qui prudenti exemplo atque cauto ceteris præire debebant, ne in ipsa quidem turba à contumeliis abstinere. Iam vnus aliquis ex circulo, leuis ciuis & inopia laborans, gratiam & præmiolum forte aucupaturus, eos sermones ad Domesticos Procerum & familiareis defert. Inde simulates, odia, rixæ, cædes sæpius & ipsa bella orta sunt: Iam quid de inciuitate erga hospites commemorem? De priscis illis Germaniæ Ciuitatibus scribit Paulus Orosius, auctor certissimus & D. Augustino æstimatus: *Hospitem violare fas non putant: quique qua de causa ad eos venerint, ab iniuria prohibent, sanctosque eos habent, hisque omnium domus patent, victusque communicatur.* Et ante eum Corn. Tacitus, qui anno post natum Christum centesimo præter propter Germaniam, quum etiamnum barbaris & paganis moribus obsita iaceret, perlustrauit, de maiorum nostrorum moribus: *Quemcumque mortalium, inquit, arcere tecto nefas habetur. pro fortuna quisque apparatis epulis excipit. Cum defecerit, qui modo hospes fuerat, monstrator hospitii & comes, proximam domum non inuitati adeunt, nec interest: pari humanitate accipiuntur. Notum ignotumque, quantum ad ius hospitii, nemo discernit. &c.* Hæc moribus illis antiquis, quibus res Germana probius stetit: at nostris nostrarum quarundam Ciuitatum, quæ quia Christo nomina dederunt, & in eius præcepta adactæ sunt, ad eorum normam cultiores humanioresque esse debebant, statutis & consuetudinibus hospitem recipere, ut nefas, interdicitur; tractare, ut ambitiosum improbatur; affari, ut abiectum, neglegitur. Id fors